

JUCĂRII DE LEMN PENTRU DEZVOLTARE PSIHOMOTRICĂ

Autori: Onețiu Jana-Livia și Cojocariu Amalia Roxana

Psihomotricitatea este definită ca funcție ce integrează planurile motric, intelectual și afectiv, totodată relevând și nivelul de “integrare funcțională bună a individului în ambianță”. De asemenea, se poate spune că evoluția pe care o înregistrează copilul la nivelul comportamentului motor este, ulterior, distribuită spre niveluri complexe ale dezvoltării sale de felul limbajului sau cogniției. În cazul în care se constata că bagajul de abilități motrice este deficitar, pentru a preveni sau a compensa deficiențe secundare, este necesară o consolidare a planului psihomotoric și perceptiv-motric.

Astfel, o serie de solicitări pe planul psihomotor și al conduitelor perceptiv motrice va duce la înzestrarea copilului cu un comportament motric adecvat și la stimularea paralelă a planurilor cogniției și limbajului.

Cu cât evoluția în dezvoltarea motricității și a psihomotricității este mai mare, cu atât se formează mai repede abilități ale scrisului. În fapt, dezvoltarea psihomotricității este legată de evoluția sistemului nervos și reflectă maturizarea psihică generală care este implicată în întregul sistem al limbajului și, în special, în scris. Așadar, dezvoltarea psihomotricității și antrenamentul, împreună cu factorii ce țin de intelect, de motivație și de afectivitate, devin condiții indispensabile în realizarea progresului la scris.

Datorită acestor considerente, acest proiect educațional vine în sprijinul copiilor cu cerințe educative speciale și urmărește pe lângă recuperarea deficiențelor și dezvoltarea de aptitudini necesare formării unor deprinderi minime de autonomiei personale cât și integrării socio-profesionale.

Educația psihomotrică ocupă un rol important în terapia generală, dacă deficiența mintală este asociată cu debilitatea motorie, știind că acești copii formează grupa necoordonatilor, lenților, nedibacilor, impulsivilor, instabililor, inhibaților, emotivilor.

Fiecare componentă a conduitei psihomotrice a fost analizată și fiecare activitate are menționat obiectivul general. Probele trebuie astfel concepute încât să vizeze zona proximei dezvoltări, permițând evaluarea potențialului copilului asupra bagajului de cunoștințe.

Ținând cont de faptul că populația școlară căreia i se adresează aceste probe este cu dizabilitate mintală moderată și ușoară se poate spune că tulburările ce apar în sfera

psihomotricității sunt stâns legate de cele ce apar la nivel cognitiv. Specifice pentru această dizabilitate sunt: timpul de reacție scăzut, viteza diminuată a mișcărilor, imprecizia lor dublată de sincinezii, imitarea deficitară a mișcărilor cu reflectarea lor în oglindă care prelungesc timpul de formare a dexterităților manuale și care au semnificație în deprinderile grafice. Așadar, personalitatea deficientului mintal este un sistem decompensat. Această decompensare sistemică se poate observa și la nivel psihomotric, fiind și prima pârghie de compensare la nivelul întregii personalități. Psihomotricitatea este punctul de plecare al demersului terapeutic compensator, de aceea este absolut necesară o evaluare temeinică a acestui palier psihic.

Compensarea ulterioară a psihomotricității copilului cu dizabilități intelectuale își regăsește eficiența în fidelitatea și complexitatea evaluării. O evaluare corectă și o recuperare eficientă a planului psihomotric va avea ca urmare o mai mare facilitare în însușirea limbajului scris-citit. Etapa evaluării psihomotrice și a dezvoltării abilităților psihomotrice este esențială în momentul debutului terapiei dislexo-disgrafiei.

Printre activitățile de învățare care aparțin terapiei ocupaționale pentru clasele I – X, care fac referire la dezvoltarea psihomotricității, putem aminti următoarele:

- Exersarea gesturilor manuale fundamentale și a coordonării motrice: răsucire/ mulare/ înșirare/ șnuruire/ tăiere/ înnodare/ îmbinare/ împletire/ țesut/ cusut
- **Exerciții de împletire în 3 șuvițe**
- Exerciții pentru formarea – exersarea coordonării bimanuale
- Exerciții de antrenare-stimulare a musculaturii fine a mâinilor/degetelor (finețe, precizie, coordonare oculo-motorie și control motric)
- Exerciții de imitare cu mâna /degetul/ creionul a pozițiilor orizontală, verticală, oblică;
- Divertisment grafic exprimat în desenare și colorare
- Desen după șablon (trasare de contururi și umplerea spațiului – cu fond, prin hașurare de linii), incastrare, desen după obiecte familiare prin asociere/redare de figuri geometrice

Pornind de la acestea, am considerat că realizarea și folosirea unor jucării din lemn, de către copii cu sau fără CES, ar contribui la dezvoltarea psihomotricității lor.

Acest serviciu educațional este realizat pentru a veni în sprijinul copiilor cu tulburări în dezvoltarea psihomotricității a părinților și a școlii.

Grup țintă

Acest program se adresează copiilor din învățământul gimnazial și clasele de preprofesionalizare, elevi ai Centrului Școlar pentru Educație Incluzivă, Arad cuprinși în programul de terapia tulburărilor de limbaj.

Elevii incluși în program sunt cei cu tulburări psihomotrice selecționați după evaluarea psihomotricității.

Obiective

- Dezvoltarea autonomiei personale, autonomiei sociale, limbajului, psihomotricității, cogniției, socializării;
- Dezvoltarea abilități de utilizare a unităților de măsură, de numărare, vederea în spațiu și de stabilire relațiilor dintre obiecte;
- Construirea sentimentului de încredere în sine, a unei păreri bune despre propria persoană;
- Dezvoltarea coordonării ochi-mână, a capacității de comunicare cu ceilalți, a spiritului de competiție;
- Dezvoltarea și diversificarea serviciilor alternative de educație și terapie;
- Realizarea unei campanii de informare și promovare a proiectului în comunitate.

Activități

Pentru atingerea obiectivului principal al proiectului propunem realizarea următoarelor activități:

- Stabilirea echipei de implementare a principiilor de lucru și a atribuțiilor – competențelor fiecărui membru al echipei stipulate și în fișele de post ;
- Programe individualizate care să cuprindă toți pașii urmați în terapia copilului (portofoliul);
- Informarea și sensibilizarea personalului din instituție cu privire la scopul proiectului ;
- Monitorizarea evoluției fiecărui copil înscris.

Produsele activitatilor vor fi jucariile de lemn.

Jucăriile de lemn, o atracție magică

Scopul jucăriilor este acela de dezvoltare a inteligenței, a creativității, a memoriei, a psihomotricității, a personalității și în final, de formare a copilului pentru viața de adult.

Istoria jucăriilor este foarte veche, la fel de veche ca și istoria umanității. Primele jucării au fost construite numai din elemente care se găseau în natură: din lemn, piatră, lut, iarbă sau chiar din oase.

Astăzi, multe jucării sunt făcute din plastic, cauciuc, metal, păpușile pot vorbi și chiar pot recunoaște vocea stăpânului, jocurile pe calculator sunt din ce în ce mai numeroase și mai complexe. Acum există jucării pentru toate stadiile de dezvoltare ale copilului, jucării din ce în ce mai sofisticate, interesante și care ținesc spre o dezvoltare cât mai complex.

În toată această varietate de jucării, unele mai atractive decât altele, zgomotoase sau nu, radiocomandate sau electrice, scumpe sau ieftine, jucăriile de lemn își păstrează locul de secole.

Jucăriile de lemn costă, de cele mai multe ori, ceva mai mult decât jucăriile similare din plastic. Cu toate acestea, multe cadre didactice consideră că jucăriile de lemn rămân cea mai bună variantă pentru copiii lor. Nu numai pentru că sunt făcute din materiale naturale care nu conțin un nivel ridicat de substanțe toxice așa cum pot conține jucăriile de plastic, dar și pentru multe alte beneficii pe care acestea le oferă.

Jucăriile de lemn nu sunt doar simple jucării. Cele create noi sunt vesele, colorate, durabile, atrăgătoare, incitante, stimulează imaginația, creativitatea, dezvoltă psihomotricitatea și încurajează învățarea.

Jucăriile care s-au realizat sub atenta îndrumare a profesorilor psihopedagogi din cadrul Centrului Școlar pentru Educație Incluzivă au urmărit la elevi dezvoltarea structurilor perceptiv-motrice de bază, schema corporală și lateralitatea, noțiunile de culoare-formă-mărime, orientarea, organizarea și structurarea spațio-temporală. S-au folosit exerciții de dezvoltare a motricității fine și a preciziei mișcărilor: gesturi fundamentale (liniare, rectilinii, rotative, polimorfe); controlul segmentar (gesturi simple, fixarea lateralității, schemă corporală, coordonare dinamică a mâinilor); exerciții elementare de șnuruire/ tăiere/ înnodare/ îmbinare/ împletire. De asemenea s-au utilizat și exercițiile pentru formarea și exersarea coordonării oculo-motorii și bimanuale. Ca instrumente de lucru, s-au folosit, pensula, foarfeca, matrița, planșeta, rigla, metrul de croitorie, șablonul/tiparul, trusa de desen. Materialele folosite au fost diverse: lipici, placaj, carioci de diferite culori, sfoară, șnur, lână,

sârmă, lemn, ochi colorați. Tehnicile de lucru au inclus lipirea, colajul, șnuruirea, tăierea, înnodarea, îmbinarea, împletirea, asamblarea, vopsirea.

Produse simple finite sunt utile dar și decorative, iar imaginile vorbesc de la sine.

Bibliografie:

1. *Psihomotricitatea la vârsta de creștere și dezvoltare*, Albu Adriana, Editura Spiru Haret Iaș, 1999

2. *Psihologia vârstelor*, Crețu Tinca, Editura Polirom Iaș, 2006

